

SÖDERBYBLADET

Nr 9 Årgång 5 September 2005

ISSN 1459-8493

Utgivare: Södra Vallgrund byaråd rf

DISKUSSION OM RESTAURERINGEN AV SOMMARÖSUND

Söndagen den 2.10.2005 kl. 19 anordnar Byarådet ett diskussionstillfälle vid Södra Vallgrund lågstadium. Vi ger en kort information om vad som för tillfället är på gång vid Sommarösund samt diskuterar med Er om planeringen av byggnader vid simstranden och eventuella vandringsleder.

Välkommen!

Johan Rönn; Södra Vallgrund Byaråd.

Teater??? Dans??? Triathlon??? Pingis???

Idékläckarkväll vid Uf Havsbandet må.3.10 kl.19.00

Kom till lokalen och säg vad just **DU** vill att vi ska ordna för verksamhet i ungdomsföreningen!

Kaffeservering

Vem vill bli ÅRETS LUCIA i Södra Vallgrund ?

Vill du / eller vet du vem som vill ?

Kandidaterna bör gå i åk 1 – åk 9.

Ring in och anmäl senast 23.10 till Susanna Sund, 050 5244935.

Samfälligheten informerar

Sandkörning:

På samfällighetens årstämma beslöts att gratis dela ut sand åt delägarna från sandplatsen i Sommarö. Samfälligheten skulle även betala

pålastningen. Hur mycket sand som fanns kvar där var det ingen som kunde säga, den bästa sanden ansågs redan ha blivit bortkörd under årtiondens lopp.

När vi på morgonen den 8 augusti 2005 inledde pålastningen visade det sig att intresset för sand bland samfällighetens delägare var stort och den mängd sand som fanns tillgänglig var större än någon kunnat ana sig till. Under de 7 dagar som pålastningen skedde var det ca 35 olika fordon av varierande storlek som transporterade sand från Sommarö till delägare runt om i byn och även utanför byns gränser.

Totalt 600 lass, ca 3.500 m³ lastades på åt delägarna. Dessutom kördes 90 lass, ca 800 m³ till simstranden för den kommande restaureringen av simstrandsområdet. Trots att transportererna ibland blev lite rallybetonade hände inga större incidenter, förutom några punkteringar, dikeskörningar och fastkörningar.

Den sand som ännu finns kvar på sandplatsen kommer att läggas i högar och användas för att återställa området efter att muddringsmassorna hårdnat, främst för strandområdet. Vägarna till sandplatsen har satts i kördugligt skick efter sandtransporterna och kommer ytterligare att förbättras i ett senare skede.

Båtbryggor:

Samfälligheten uppmanar ägare av båtbryggor i Sommarösund att ta vara på sina bryggor innan muddringen sätter igång. Även fristående bryggkistor kommer att borttas i samband med muddringen.

Södra Vallgrund samfällighet

Nils-Erik, Anders och Rolf

GULDET BLEV TILL SAND

Den minnesgoda årsstämmodeltagaren minns att det var Anders Back som kom på den geniala idén att undersöka sandtillgången i Sommarö. Tänk om 3500 m³ sand hade hamnat under muddermassorna! Tack Anders!

Red.

SOMMARÖSUND DAMMAS AV

Sven Håkans med sin grävmaskin lastar och Johnny Öster med sitt traktorekipage backar ut fyllnadsmaterialet på motorbryggan och kippar av det i sjön. På bryggan står nöjda representanter för samfälligheten samt intresserade bybor. Alla känner att det är ett viktigt skede i byns utveckling som påbörjats. Den hisnande papperskarusellen är avklarad. Det praktiska arbetet som är minst lika hisnande har kunnat påbörjas den 6.9.2005. Med på bryggan finns också byggmästare Fredrik Nygård från Miljöcentralen. Han kommer att fungera som övervakare för hela projektet.

Hans Söderlund, med kameran i högsta hugg, och roddarmadam Margareta vid årorna siktas i sin julle för att från olika vinklar, kunna visa hur hela byggprojektet började. Det kommer framtida generationer att tacka dem för.

Fyllnadsmaterial tas från den upplagsplats, i närheten, där Vasa Läns Telefon kippat av sina stora stenar som de annars inte skulle blivit av med vid sitt arbete med kabeldragningar. Ett par stenbryggor i närheten har även kunnat användas till utfyllnaden.

I skrivande stund (17.9) återstår en liten bit av dammbygget för att man skall kunna gå torrskodd över. Just nu gräver Sven fram fyllnadsmaterial nedanför brandstationen. Ett par stora svarta rullar vid dammbygget skvallrar om att dammen kommer att på utsidan bekläs med fiberduk för att den skall hålla tätt.

När dammen är tät startas pumpningen. Den beräknas ta 2 veckor. Hoppas elström även räcker åt byborna när de stora vattenpumparna sätter i gång.

Börje

“En man som förverkligar sin vision”

INDIAN ÄLDSTE RAINBOW EAGLE

från USA

föreläser i vår byskola torsdagen den 29.9.2005 kl. 18.30 – ca. 21.00

Kvällens tema: Vad föräldrar, far- och morföräldrar och andra vuxna i samhället kan dela med sig av åt det växande barnet. En livssyn som möjliggör en god självkänsla och att vi kan vandra genom livet med tillit och respekt.

Föreläsningen sker på engelska och översätts till svenska av Magdalena Norrby.

Fredagen den 30.9.2005 kommer Rainbow Eagle att vara hela dagen med skolbarnen i Södra Vallgrund skola.

Rainbow Eagle har filosofie magister examen i pedagogik och har arbetat över 24 år med ungdomar inom familjeterapin. Han har skrivit 2 böcker: "Native American spirituality; a walk in the woods" och "The universal peace shield of truths; ancient American indian peace shield teachings."

Han besöker nu Finland i drygt 2 veckor och berättar för alla intresserade om indianernas ursprungliga livsvisdom. Den lämpar sig också för oss "icke indianer". En förklaring är att vi ännu har möjlighet till nära kontakt med naturen. Naturen kan vara vårt klassrum

Nu önskar vi alla, från intresserade ungdomar till livserfarna äldre, välkomna till en unik kväll !!!

Pris 5 euro/person eller 10 euro/familj. Ingen anmälan behövs.

För mera information se: www.rainboweagle.com eller ring Ann-Louise Weckström tel. 3527777 eller 050-5751515

TURISMEN I SKÄRGÅRDEN

En organisation bör bildas för att driva ett projekt om turismen i skärgården.

Det var en liten grupp som hade samlats för att diskutera turistfrågor i skärgården, eniga om. Gruppmedlemmarna, från de olika byarna, representerade olika skärgårdsföretag och -föreningar. Karin Dahlström, gruppens ordförande, berättade att det finns pågående stora projekt där vi hänger med på ett hörn men där vi knappast har någon större möjlighet att påverka.

Nästa sommar kommer det att avgöras om vi skall få världs naturarvsstatus. Även från kommunalt håll hoppas och tror man att anhållan beviljas. Det blir ytterligare en sporre för oss. Vi får ögonen på oss och bör förutom unik natur ha något annat att erbjuda turisterna. Naturstiggar och upplevelsepaket ligger i tiden. Därför är det viktigt med nära samarbete mellan de olika skärgårds- och turistföretagarna.

”Berny” Ralf Nygård sade att det endast är Sommaröhallen, förutom hans eget företag som av egen kraft drar till sig turister till skärgården. Hur påverkar det planerade ”Havets hus” turismen i skärgården. Projektledaren Jan Koskinen bör kontaktas. Vad kan vi göra för dem och vad kan de göra för oss?

Karin Dahlström lovade undersöka möjligheterna att starta ett eget projekt samt uppmanade de närvarande att till nästa möte försöka få med fler företagare som på något sätt berörs av turismen.

Nästa möte hålls den 25.9.2005 kl. 19.00 på Berny.

Börje

FLYGFÄLT PLANERAS I SÖDRA VALLGRUND

Anhållan om miljötillstånd har lämnats in för en start- och landningsbana i Södra Vallgrund för s.k. ultralätta flygplan. Det uppger Göran Antila från Björkö. Miljötillståndet som även omfattar ett enkelt hangarbygge, gäller ett markområde på Sjörosäng. Ifall miljötillståndet som beräknas ta 1 – 2 månader beviljas, kommer Göran Antila att underhandla med markägaren om ett arrendekontrakt.

Ett ultralätt flygplan väger under 300 kg och behöver en start- och landningssträcka på 150 – 200 m. Banan bör vara något så när jämn och inte ha allt för långt gräs.

Flygplanen har vanliga 4-takts bilmotorer. Ljudnivån som ligger på 60 dB är inte högre än för en personbil.

Vid Vasa flygfält finns föreningen Star Pilots vars medlemmar har ultralätta flygplan som gemensamt intresse. De både äger flygplan samt ordnar kurser för blivande piloter.

Föreningens ordförande, Ray Silander, uppger att de inte är inkopplade i projektet i Södra Vallgrund. Blir det förverkligat kommer vi naturligtvis att förhandla oss till rätt att kunna starta och landa på den banan.

Börje

EN KVARNRESA ÅR 1942

Min lilla Chevrolet-lastbil stod färdigt lastad med sädsäckar denna vackra februaridag. Isen var stark nog att bära en inte allt för tungt lastad liten lastbil. Byns gubbar hade slagit sig ihop för att med bil göra en resa till Golkas kvarn i Merikart. Hästarna skulle

få stå i stallet och vila medan gubbarna gjorde en snabb kvarnresa.

Sammanlagt var det 3 gubbar som hade gjort upp om resan. Sanfrid Sund satte sig bredvid mig i hytten. De två andra på flaket.

Lastbilen som hade enkla bakhjul tog sig väl fram över den lätt snötäckta isen.

Efter ca 3 timmar var vi framme vid kvarnen och hade väntat oss att få säden mald genast på kvällen och natten. Tidigt följande morgon, som var en lördag, skulle hemfärden starta.

Så blev det nu inte. Mjöltnaren meddelade dem att malningen av deras parti börjar på lördag morgon.

Nu blev jag tvungen att yppa en hemlighet för gubbarna. Jag hade nämligen en flicka som jag blivit förälskad i och som var på tillfälligt besök i Smedsby. Gubbarna lovade mig att åka och hälsa på henne eftersom vi ändå var arbetslösa den natten. Jag lovade vara tillbaka i god tid följande morgon.

Det blev en mycket kall natt. Jag hade tappat vattnet ur kylaren (kylarvätska fanns inte) och lagt en tjock fäll över motorhuven.

Mycket sömn blev det inte den natten. Jag förstod att bilen inte skulle vara så startvillig i sådan köld. Klockan fem på morgonen hällde jag varmt vatten i kylaren. Den läckte som ett säll. Tydligt hade vatten blivit kvar i kylaren som sprängt sönder den. Tätade med vaselin, bomull och tidnings-papper.

Naturligtvis kom jag mycket försenad till kvarnen. Men det gjorde inget för mjöltnaren var inte så tidig han heller.

Klockan 7 på kvällen stod bilen åter färdigt lastad. Det hade börjat snöa. Vi räknade med att hemfärden skulle ta ca 3 timmar. Snöfallet minskade och sikten blev bättre ju mer vi närmade oss Vasa. I Brändö rådslog vi om vi skulle gå in till någon bekant och få oss något till livs. Vi beslöt fortsätta. Om en timme skulle vi ju vara hemma i Södra Vallgrund. Vi var på gott humör när vi körde ut från Påttis skatan.

Månen lyste upp vår väg, det blev kallare, någon enstaka snöflinga singlar ner. Färden gick i ettans växel. Jag satt med en saltpåse i handen för att i någon mån hålla vindrutan fri från is. Värme från motorn var inte att räkna med i så sträng kyla. Hytten var iskall. Jag började känna mig orolig.

Snöfallet tilltog, sikten blev sämre. Isvägen var utmärkt med stickor (små granar) med ca 75 meters mellanrum.

Motorn gick på högvarv. Vid ”Korvhålet” var det stopp. Fläktremmen gick av. Nu var goda råd dyra. Efter överläggning beslöt vi att Sanfrid och jag skulle fortsätta till fots och på måndag ta hästen och köra till stan efter en ny fläktrem och sedan komma ut igen och laga bilen. De två andra hade sett ljus i en stuga vid Revell sund. De beslöt gå dit.

Vi började bli hungriga. Även sömnen började göra sig påmind. Varsin smörgås hade vi haft med oss som vägkost. Den var uppäten för länge sedan. Resan skulle ju inte bli så lång.

Vi försökte skynda på våra steg för att hålla oss varma och innan snötäcket blev alltför tjockt. Ute på Storfjärden, utan vindskydd, var det bitande kallt. Vi försökte om det skulle vara lättare att gå i den djupa snön i bara sockorna. Vi satte oss ner i snön för att vila. Den lilla brödbit vi hade fått av de andra delade vi på. Det skulle bli många vilopausar. I skydd av Djupskär satte vi oss och önskade att vi haft något att göra upp eld med. Det var bara att fortsätta. Vandringen hade startat kl.10 på kvällen och nu var kl. 3 på morgonnatten. Skulle vi orka? Vi räknade ut att vi måste gå åtminstone mellan 3 stickor innan vi får vila. Till en början gick det bra men sedan blev det bara 2 stickor. Med sång försökte vi höja humöret men det blev för ansträngande. Varje gång vi satte oss ner föll jag i en behaglig dvala. Jag hade behagliga drömmar. Sanfrid fick gång på gång väcka mig. En gång märkte jag att Sanfrid sov. Vad skulle jag nu göra? Jag önskade bara att få sova. Skulle jag sätta mig ner och sova ut även om det blev min sista sömn.

På något sätt fick vi förnyade krafter. Fortsatte. Gick mellan 2 stickor och sedan vila. Till vår glädje märkte vi att snötäcket minskade ju närmare Vallgrundlandet vi kom. Det började gå lättare att gå. Vi klarade av 4 stickor innan vila. Vid Skatan fick vi fast mark under fötterna. Vi kom på en plogad väg. Skönt att inte behöva lyfta fötterna så högt.

Klockan var 7 på söndag morgon när jag kunde öppna hemmets dörr. Mor som varit mycket orolig vaknade. Aldrig har stugvärmen känts så schön och maten smakat så bra. Jag sov hela den dagen och följande natt.

Tisdagmorgon tog Sanfrid och jag hästen, körde in till stan, handlade en ny fläktrem och så tillbaka ut till bilen. Denna dag var inte så kall. Fläktremmen byttes, bilen startade snällt och färden med mjöllasten kunde fortsätta. Sanfrid körde hästen och jag bilen.

En kvarnresa som planerades vara snabb och bekväm tog 5 dagar och hade kunnat sluta med döden.

John Ståhl

Vallgrundtullen

Vasatullen benämndes en gång av en elak tunga för Vallgrundtullen och detta tyckte han sig kanske ha fog för, ända från 1920-talet när Anders och Frans Westergård tog anställning fram till våra dagar har ett femtontal personer med anknytning till vår by arbetat i tullverket. Under ett tjugotal år jobbade som mest ett tiotal ”Söderbys” samtidigt i tullverket. Dessa är numera pensionerade och nu har vi enbart Heidi Jahkola samt Carita Rautavirta kvar som representanter för vår by.

När man ännu tar i beaktan att vår högsta chef, tullförvaltare Karl Staaf ända sedan 1950 tillbringade sina somrar här i sin sommarstuga kan

man gott påstå att Vasa-tullen var starkt Vallgrund influerad och att skärgårdsrepresentationen förstärktes ytterligare av nio tullmän från de övriga byarna.

Tullen var ju till sin natur en speciell arbetsplats där det lätt kunde uppstå rätt komiska, men ibland även pinsamma situationer där objektet ofta utgjordes av den resande allmänheten men ibland kunde även tullmannen själv stå för situationskomiken.

Många och mycket faller inom ramen för tjänsteeden men någon oskyldig händelse kan väl ändå vara tillåtet att berätta.

Den barfota tullmannen

På sjuttioalet när passagerartrafiken var som mest intensiv mellan Vasa och Umeå kom det även en färja klockan tre nattetid under den livligaste semestersäsongen.

Tullmännen var på den tiden stationerade vid tullkammaren i Inre hamnen varifrån man for ut till Vasklot med minibuss när det var frågan om ininvitation av fartyg och passagerarfärjor. I anslutning till dejourrummet fanns en alkov med ett par bäddplatser för eventuell övernattnig vid sena arbetsturer.

En dylik natt när chauffören hämtade bilnycklarna i dejourrummet märkte han att tullvakt NN, som även skulle med på ininvitationen, låg och sov i alkoven varför han väckte denne. Bilen kördes fram till trappan och de övriga medverkande satte sig i bilen men NN verkade sen så chauffören påkallade hans uppmärksamhet med signalhornet. Sist och slutligen kom så NN springande med mössan i handen och den oknäppa rocken fladdrande och satte sig med de andra.

”Men du har ju ingenting på fötterna”, sade bänkgrannen. ”Ja, e tog sån tid med slipsen så jag hann inte med strumporna och skorna, men det ser ju ingen när man står bakom disken”.

NN var inte skäribo.

Lars-Ola Berg

SÖDERBYBLADET

Redaktör: Börje Anderson

Lotsvägen 2, 65930 Södra Vallgrund

Tel. 06-3527758, GSM 050-5917958

E-post: borje.anderson@kolumbus.fi

Redaktions sekreterare: Hans Söderlund

Sommarösundvägen 442A

65930 Södra Vallgrund, tel. 06-3527586

Nästa blad, nr 10 utkommer omkring vecka 44.